

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГА

Викладач – Павлюк Н.П., канд. пед. наук, доцент кафедри стилістики та культури української мови.

Курс – 4, семестр – VIII .

Кількість кредитів – 3.

Анотація спецкурсу

Проблема розвитку людини стає основою соціокультурної, економічної, політичної ситуацій в Україні і за її межами. Це питання у першу чергу постає перед учителями. Тому розвиток професійної компетентності вчителя-філолога, приведення рівня його педагогічної діяльності у відповідність до вимог суспільства – стає одним із основних завдань реформування традиційної системи освіти в Україні

Практика доводить, що, незважаючи на ґрунтовну теоретичну підготовку у навчальних закладах, сучасні вчителі української мови та літератури у своїй практичній діяльності здебільшого не готові до розв'язання проблем, визначених новими нормативно-правовими документами, потребують удосконалення комунікативної та мовно-літературної компетенції, уміння орієнтуватися в постійно зростаючому інформаційному потоці, здатності до самовдосконалення протягом життя.

Відтак, виникає потреба в результативній організації та управлінні процесом розвитку професійної компетентності вчителів української мови та літератури. Компетентнісна парадигма в освіті – це виклик, потреба та, водночас, проблема сучасності. Результативний процес розвитку професійної компетентності вчителя української мови та літератури можливий лише в системі подальшої фундаментальної освіти.

Отже спецкурс містить теоретичний та методичний матеріал щодо розвитку професійної компетентності молодих учителів української мови та літератури після навчання в університеті. Розкрито сутність процесу розвитку професійної компетентності, особливості його змісту, структури, напрями, форми та методи організації, умови досягнення результативності. Визначено проблеми управління процесом розвитку професійної компетентності вчителів української мови та літератури, вказано шляхи їх розв'язання.

Мета та завдання спецкурсу

Мета – на основі знань, отриманих із дисциплін методичного циклу поглибити в студентів комплекс теоретичних і практичних умінь і навичок з методики навчання української мови в школі, необхідних для фахової підготовки та формувати вміння виявляти і використовувати кращі надбання педагогічного досвіду.

Завдання з дисципліни формулюються в конкретиці технологій та методик навчання української мови в школі:

- підготувати майбутніх учителів української мови до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні;

- забезпечити засвоєння студентами системи теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну і мовленнєву компетенції;

- ознайомити з основою формування професійної педагогічної комунікативної компетенції філолога.

У програмі вивчення дисципліни формуються такі фахові компетентності, визначені ОПП:

014 «Середня освіта (українська мова і література)»

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 1. Здатність формувати у здобувачів освіти предметні компетентності.

СК 5. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

СК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах.

СК 8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу.

СК 9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища.

СК 12. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

СК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК 17. Здатність володіти методиками й техніками редагування та коректури різностильових і різножанрових текстів.

Програмні результати навчання (ПРН), передбачені ОПП:

014 «Середня освіта (українська мова і література)»

Знання: ПРН 2. На основі знань із лінгвістичних дисциплін та історії української

мови здатний використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії української мови; здатний інтерпретувати й зіставляти мовні явища, виконувати різні види лінгвістичного аналізу; вільно володіє нормами української мови, навичками автоматичного грамотного письма, навичками текстотворення в усіх функціонально-стильових різновидах сучасної української літературної мови відповідно до комунікативної мети та за допомогою стилістичних ресурсів національної мови; здатний демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової і міжособистісної комунікації, вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень. ПРН

3. На основі обізнаності з тенденціями розвитку літературного процесу в Україні, специфікою його перебігу в культурному контексті та з творами української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою вміє розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками.

ПРН 7. В умовах педагогічної діяльності на основі методичної компетентності та аналізу передового педагогічного досвіду здатний шукати нові форми і методи навчання та здійснювати їх апробацію; проводити педагогічний експеримент; розробляти конспекти нетрадиційних уроків; аналізувати психологопедагогічні особливості 30 різних вікових груп.

ПРН 9. В умовах педагогічної діяльності на основі обізнаності із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації здатний здійснювати власні емпіричні дослідження (проекти), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

14. На основі знань із фундаментальних та професійно зорієнтованих дисциплін має сформоване критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань; керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 15. На основі сформованих світоглядних позицій розуміє вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Уміння ПРУ 1. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРУ 2. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРУ 3. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ПРУ 4. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРУ 5. Ефективно працювати з інформацією, черпати необхідні знання з різних джерел, критично їх аналізувати й інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРУ 7. Демонструвати уміння відстежувати зв'язок художнього твору з різними видами мистецтва.

ПРУ 11. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРУ 12. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні та

літературні факти.

Автономія і відповідальність: ПРА 1. Здатність адаптуватись до нових умов, самостійно приймати рішення.

2. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним і самостійним; усвідомлення необхідності навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих і здобуття нових фахових знань.

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

– навчити студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику навчання предмета;

– розвивати у студентів уміння працювати з навчально-методичною літературою, їхні пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки;

– навчити студентів не лише відтворення вже засвоєних знань і способів діяльності, а також їх комбінування, трансформації, відбору відповідно до нової навчальної ситуації, моделювання компонентів навчально-виховного процесу з внесенням елементів новизни.

Вміти:

- здійснювати пошук базових педагогічних ідей;
- виявляти проблеми та можливості власного професійного росту;
- поповнювати, поглиблювати предметні знання (дидактичні, методичні, психолого-педагогічні, загальнокультурні, філологічні) ;
- удосконалювати професійно важливі вміння і навички;
- ознайомлюватись із системою роботи колег;
- моделювати особисту систему роботи;
- виробити концепцію власної педагогічної діяльності.

E-mail кафедри: kstilukrmov.rshu@ukr.net

E-mail викладача: natakoval.kovalchuk@gmail.com

Очні консультації: щоп'ятниці з 12.45 до 14.05 (2 академічні години).

Онлайн- консультації: щовівторка, з 18.00 до 20.00;

щочетверга з 18.00 до 20.00.